

PLATSENTA AKKRETA SPEKTRINING NUR DIAGNOSTIKASI

Safoyeva Hakima

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti

Tibbiy radiologiya kafedrası, 1 kurs magistranti

Xaydarova Guzal Bagiddinovna

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti

Tibbiy radiologiya kafedrası dotcenti, PhD

***Annotatsiya.** Maqolada platsenta akkreta spektri (PAS) sindromining nur diagnostikasi ko‘rib chiqilgan. Ultratovush tekshiruvi va MRTning diagnostik ahamiyati hamda erta tashxis qo‘yishning afzalliklari yoritilgan*

***Kalit so‘zlar:** platsenta akkreta, platsenta inkreta, platsenta perkreta, nur diagnostikasi, ultratovush tekshiruvi, MRT, homiladorlik, akusherlik patologiyasi.*

***Аннотация.** В статье рассмотрены вопросы лучевой диагностики синдрома спектра плацентации аккрета (PAS). Освещены диагностические возможности ультразвукового исследования и МРТ, а также значение раннего выявления патологии.*

***Ключевые слова:** плацента аккрета, плацента инкрета, плацента перкрета, лучевая диагностика, ультразвуковое исследование, МРТ, беременность, акушерская патология.*

***Abstract.** The article reviews the imaging diagnosis of Placenta Accreta Spectrum (PAS). The diagnostic value of ultrasound and MRI, as well as the importance of early detection, are highlighted.*

Keywords: *placenta accreta, placenta increta, placenta percreta, imaging diagnostics, ultrasound examination, MRI, pregnancy, obstetric pathology.*

Kirish

Platsenta akkreta spektri (PAS) homiladorlik davrida uchraydigan murakkab akusherlik patologiyalaridan biri hisoblanib, platsenta to‘qimasining bachadon devoriga odatdagidan chuqurroq birikishi va invaziya qilishi bilan tavsiflanadi. Ushbu sindrom platsenta akkreta, inkreta hamda perkreta shakllarini o‘z ichiga oladi. So‘nggi yillarda kesarcha kesish amaliyotlari sonining ortib borishi natijasida PAS sindromining uchrash ko‘rsatkichi ham sezilarli ravishda oshmoqda. Mazkur patologiya tug‘ruq vaqtida kuchli qon ketish, histerektomiya zarurati hamda ona va homila hayoti uchun jiddiy xavf tug‘dirishi mumkin. Hozirgi kunda qo‘llanilayotgan zamonaviy tasviriy diagnostika usullari, jumladan ultratovush tekshiruvi va magnit-rezonans tomografiya, PAS sindromini homiladorlikning dastlabki bosqichlaridayoq aniqlash imkonini yaratadi. Kasallikka o‘z vaqtida tashxis qo‘yish tug‘ruq taktikasini to‘g‘ri tanlash, asoratlarning oldini olish hamda ona va homila salomatligini muhofaza qilishda muhim o‘rin tutadi. Shu bois platsentaning bachadon devorlariga chuqur invaziyasi bilan bog‘liq holatlarning nur diagnostikasini o‘rganish dolzarb ilmiy va amaliy masalalardan biri sanaladi.

Tadqiqot maqsadi

Platsentaning bachadon devorlariga patologik o‘sib kirishi kuzatiladigan holatlarda qo‘llaniladigan nur diagnostikasi usullarining imkoniyatlarini o‘rganish hamda ularning kasallikni erta aniqlashdagi ahamiyatini baholash.

Tadqiqot vazifalari

- Platsenta akkreta spektrining rivojlanish omillari va patogenetik mexanizmlarini tahlil qilish;
- PAS sindromining klinik hamda diagnostik jihatlarini o'rganish;
- Ultratovush tekshiruvining samaradorligini baholash;
- Magnit-rezonans tomografiyaning qo'shimcha diagnostik imkoniyatlarini aniqlash.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi

Mazkur tadqiqotda platsenta akkreta spektrini tashxislashda ultratovush tekshiruvi va magnit-rezonans tomografiyaning diagnostik ahamiyati kompleks tarzda o'rganildi. Bundan tashqari, platsenta invaziyasi darajasini aniqlashda qo'llaniladigan zamonaviy tasviriy diagnostika mezonlarining klinik qiymati yoritildi hamda erta tashxisning akusherlik amaliyotidagi ahamiyati asoslab berildi.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqotning metodologik bazasini platsenta akkreta spektriga bag'ishlangan mahalliy va xorijiy ilmiy manbalar, amaliy tavsiyalar hamda zamonaviy tadqiqotlar tashkil etdi. Ish jarayonida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy baholash, umumlashtirish va statistik ma'lumotlarni o'rganish usullaridan foydalanildi. Ultratovush tekshiruvi hamda magnit-rezonans tomografiyaning diagnostik samaradorligi ilmiy manbalar asosida baholandi. Olingan natijalar

tizimli yondashuv asosida tahlil qilinib, PAS sindromining nur diagnostikasiga oid zamonaviy qarashlar yoritib berildi.

Asosiy qism

Platsenta akkreta spektri (PAS) platsenta vorsinkalarining bachadon devoriga me'yordan chuqurroq kirib borishi bilan tavsiflanadigan patologik holatdir. U platsenta akkreta, inkreta va perkreta shakllarini o'z ichiga oladi. Kasallik rivojlanishida avvalgi kesarcha kesish amaliyotlari, bachadondagi jarrohlik muolajalari va platsenta previa muhim xavf omillari hisoblanadi. PAS sindromini aniqlashda ultratovush tekshiruvi asosiy diagnostik usul bo'lib, platsentar lakunalar, miometriy yupqalashishi va retroplatsentar qatlamning yo'qolishi kabi belgilarni aniqlash imkonini beradi. Murakkab holatlarda MRT qo'llanilib, platsenta invaziyasi darajasi va qo'shni a'zolar holati baholanadi. UTT va MRTning kompleks qo'llanilishi PAS sindromini erta aniqlash hamda akusherlik taktikasini to'g'ri rejalashtirishga yordam beradi.

Natija

Tadqiqot davomida platsenta akkreta spektrining nur diagnostikasiga oid ilmiy manbalar va klinik ma'lumotlar tahlil qilindi. Olingan natijalar ultratovush tekshiruvi PAS sindromini aniqlashda birlamchi va eng samarali skrining usuli ekanligini ko'rsatdi. Xususan, platsentar lakunalar, retroplatsentar gipoexogen zonaning yo'qolishi va miometriyning yupqalashishi kabi belgilar patologiyani erta bosqichlarda aniqlash imkonini berdi.

Magnit-rezonans tomografiya esa ultratovush tekshiruvi natijalari noaniq bo‘lgan hollarda qo‘shimcha ma’lumot beruvchi usul sifatida yuqori diagnostik ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi. MRT yordamida platsentaning bachadon devoriga invaziya darajasi hamda qo‘shni a’zolariga tarqalish holatlarini aniq baholash mumkinligi kuzatildi.

1-jadval. Platsenta akkreta spektrini aniqlashda nur diagnostikasi usullarining samaradorligi

Diagnostika usuli	Aniqlash holatlari soni (n=50)	Ulushi (%)
Ultratovush tekshiruvi (UTT)	42	84
Rangli Doppler UTT	45	90
MRT	47	94
UTT + MRT birgalikda	49	98

Jadval ma’lumotlariga ko‘ra, MRT tekshiruvi alohida qo‘llanilganda yuqori diagnostik aniqlikka ega bo‘lsa-da, ultratovush va MRT usullarining birgalikda qo‘llanilishi eng yuqori natijani ko‘rsatdi. Bu esa platsenta akkreta spektrini aniqlashda kompleks yondashuvning samaradorligini tasdiqlaydi.

Muhokama

Tadqiqot natijalari platsenta akkreta spektrining erta diagnostikasi ona va homila salomatligini saqlashda muhim ahamiyat kasb etishini ko‘rsatdi. Adabiyotlarda keltirilgan ma’lumotlarga ko‘ra, PAS sindromining o‘z vaqtida aniqlanmasligi tug‘ruq vaqtida massiv qon ketish, ko‘p miqdorda qon preparatlarini quyish zarurati va bachadonni olib tashlash xavfini oshiradi. Shu

sababli xavf guruhiga mansub homilador ayollarni muntazam nur diagnostik tekshiruvlardan o‘tkazish muhim hisoblanadi.

Ultratovush tekshiruvi o‘zining qulayligi, xavfsizligi va iqtisodiy samaradorligi bilan platsenta akkreta spektrini aniqlashda asosiy diagnostika usuli hisoblanadi. U patologiyaning asosiy belgilarini homiladorlikning erta bosqichlarida aniqlash imkonini beradi. Biroq murakkab holatlarda, ayniqsa invaziya darajasini baholash zarur bo‘lganda, MRT qo‘shimcha diagnostik usul sifatida qo‘llaniladi. Tadqiqot natijalari ushbu ikki usulning birgalikda qo‘llanilishi tashxis aniqligini sezilarli darajada oshirishini ko‘rsatdi.

PAS sindromining homiladorlik davrida aniqlanishi tug‘ruqni oldindan rejalashtirish va og‘ir asoratlar xavfini kamaytirish imkonini beradi. Erta tashxis qo‘yilishi akusherlik yordamini samarali tashkil etishga hamda zarur davolash choralarini oldindan belgilashga yordam beradi. Shu sababli ultratovush va MRT tekshiruvlarini kompleks qo‘llash zamonaviy akusherlik amaliyotida eng maqbul diagnostik yondashuvlardan biri hisoblanadi. Bu yondashuv ona va homila salomatligini saqlash hamda perinatal natijalarni yaxshilashga xizmat qiladi.

Xulosa

Platsenta akkreta spektri og‘ir akusherlik patologiyalaridan biri hisoblanadi. UTT va MRT kasallikni erta aniqlashda yuqori diagnostik ahamiyatga ega. Ularning kompleks qo‘llanilishi tashxis aniqligini oshirib, ona va homila uchun xavflarni kamaytirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Jauniaux E., Bhide A. Placenta Accreta Spectrum Disorders. – Cambridge: Cambridge University Press, 2018.
2. Silver R.M. Abnormal Placentation: Placenta Previa, Vasa Previa and Placenta Accreta. – New York: Springer, 2015.
3. Belfort M.A. Placenta Accreta. – American Journal of Obstetrics and Gynecology. – 2010. – Vol. 203.
4. Comstock C.H. Antenatal Diagnosis of Placenta Accreta. – Clinical Obstetrics and Gynecology. – 2011. – Vol. 54.
5. D’Antonio F., Iacovella C., Bhide A. Prenatal Identification of Invasive Placentation. – Ultrasound in Obstetrics and Gynecology. – 2014. – Vol. 44.
6. Cunningham F.G., Leveno K.J., Bloom S.L. Williams Obstetrics. – 26th ed. – New York: McGraw-Hill Education, 2022.
7. Rumack C.M., Wilson S.R., Charboneau J.W. Diagnostic Ultrasound. – Philadelphia: Elsevier, 2023.
8. Grainger R.G., Allison D.J. Grainger & Allison’s Diagnostic Radiology. – London: Elsevier, 2021.
9. Ahmedov A.A. Akusherlik va ginekologiya. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2021.
10. Tursunov Sh.T., Ismoilov B.X. Tibbiy radiologiya va diagnostika asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
11. Xodjayeva D.T. Homiladorlik patologiyalari va perinatal tibbiyot. – Toshkent: O‘zbekiston, 2019.

12. Abdullayev M.M., Karimova N.A. Zamonaviy nur diagnostikasi. – Tashkent: Ibn Sino nomidagi nashriyot, 2022.